

LAB-ADA

LAB for Adults non-formal Digital Awareness

**Žemą kvalifikaciją
turinčių suaugusiųjų
mokymosi tobulinimo
plano sudarymas**

TYRYMŲ SKYRIUS

2023

LIBA
LIETUVOS IMITACINIŲ
BENDROVIŲ ASOCIACIJA

TURINYS

Įvadas	3
EUROPA ir ŽKS	5
Skaitmeninių kompetencijų ir ŽKS sistemos	7
Partnerių šalys ir ŽKS	9
Lietuva	9
Italija	9
Šiaurės Makedonijos Respublika	10
Graikija	11

**Co-funded by
the European Union**

Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai.

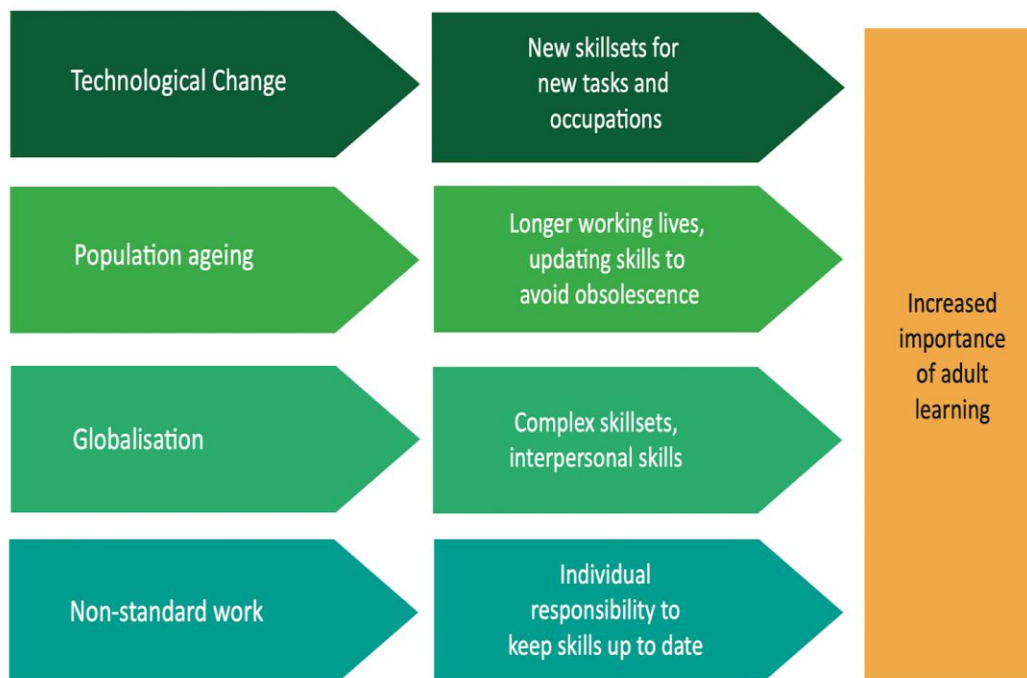
Šis leidinys atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Europos Komisija, jos institucijos ir Švietimo mainų paramos fondas negali būti laikomi atsakingi už šios medžiagos turinį ir bet kokį pateikiamos informacijos naudojimą.

Įvadas

Dauguma žemos kvalifikacijos suaugusiųjų dalyvauja mokymuose siekdami karjeros (žr. toliau). Tačiau mokymosi galimybės ne visada suteikia jiems darbo rinkai reikalingų įgūdžių. Tik du iš trijų suaugusiųjų mano, kad dalyvavimas mokymuose padėjo jiems pasiekti teigiamų rezultatų užimtumo srityje, pavyzdžiui, geriau dirbti dabartiniame darbe, būti paaukštintiems pareigose, gauti (naują) darbą ar didesnį atlyginimą. Diegdami naujoves sieksime, kad suaugusiųjų mokymasis būtų įdomesnis ir aktualesnis žemos kvalifikacijos suaugusiesiems. Tokioje aplinkoje žemų įgūdžių suaugusiesiems reikia padėti nustatyti jų mokymo poreikius ir suprasti, kokios rūšies mokymas jiems tinkamiausias. Be to, jiems reikia patarimų, kaip įveikti bet kokias kliūtis, trukdančias dalyvauti mokymuose, įskaitant ribotus finansus, laiko trūkumą dėl šeiminių įsipareigojimų ir atstumą iki mokymų vietas. Tokių išsamių konsultavimo ir orientavimo paslaugų, specialiai skirtų žemos kvalifikacijos suaugusiesiems, pasitaiko retai. Taigi idėja – pritaikyti tam tikrus patarimus naudojant įvairias žiniasklaidos priemones, pavyzdžiui, knygas, interaktyvius išteklius ar vaizdo įrašus ir pagalbos tarnybą.

EBPO duomenimis, „suaugusieji, turintys žemus pagrindinius įgūdžius, yra 25–64 metų amžiaus asmenys, turintys žemus raštingumo, skaičiavimo ar abiejų šių gebėjimų įgūdžius (Erwachsene mit geringen Grundkompetenzen). Žemi įgūdžiai apibrėžiami kaip suaugusiųjų įgūdžių tyrimo (PIAAC) 1 lygio raštingumo ir (arba) skaičiavimo gebėjimų įvertinimas. Tai suaugusieji, kurie daugiausia supranta trumpus tekstus žinomomis temomis ir (arba) geba atlikti paprastus matematinius veiksmus, pavyzdžiui, vieno žingsnio skaičiavimus“. Be to, „žemos kvalifikacijos suaugusieji – tai 25–64 metų asmenys, kurių aukščiausias įgytas išsilavinimas yra ne didesnis kaip žemesnis vidurinis išsilavinimas (ISCED 0-2) (Geringqualifizierte). Vokietijos kontekste šie suaugusieji baigė mokyklą po privalomosios bendrojo lavinimo mokyklos arba anksčiau (Pradinis ir vidurinis išsilavinimas) ir turi daugiausia vidurinės mokyklos baigimo pažymėjimą (Realschulabschluss/ Mittlere Reife). Jie nėra įgiję visos profesinės kvalifikacijos“. (Šaltinis: EBPO, 2019, [Getting Skills Right: žemos kvalifikacijos suaugusiųjų įtraukimas į mokymąsi](#))

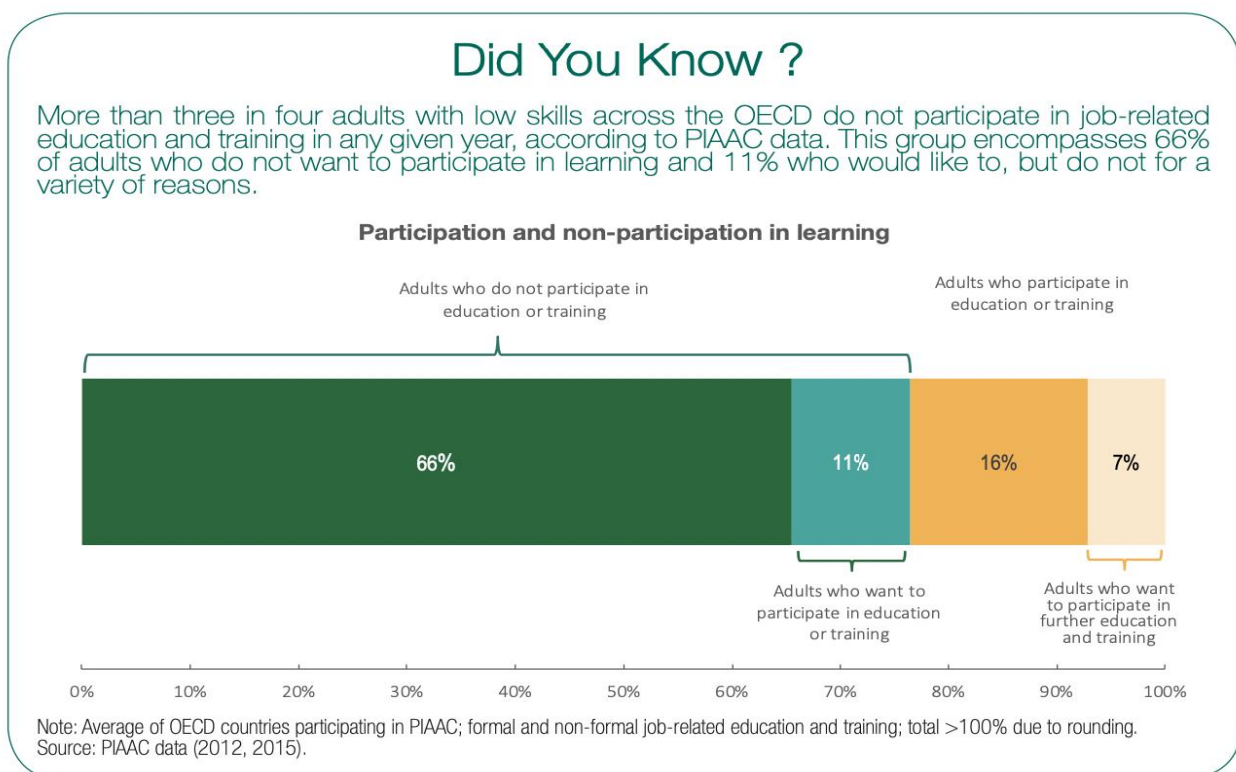

1 pav. Megatendencijos daro įtaką darbo pasauliui (Šaltinis: [EBPO, 2019 m.](#))

Menki skaitmeniniai įgūdžiai laikomi kliūtimi, trukdančia suaugusiems dalyvauti visuomeniniame ir ekonominiame gyvenime, ir yra papildomas menkų įgūdžių aspektas. EBPO (2019[5]) teigimu, „daugiau nei kas penktas suaugęs EBPO gyventojas turi žemų įgūdžių. EBPO šalyse 22 proc. suaugusiųjų turi žemą išsilavinimo lygį, o dar daugiau suaugusiųjų turi žemus pažintinius įgūdžius. Vidutiniškai 26,3 % suaugusiųjų tose šalyse, apie kurias turima duomenų, geba atlikti ne daugiau kaip keletą labai paprastų skaitymo ir (arba) matematikos užduočių. Sudaryti jiems sąlygas kelti kvalifikaciją, kad jie galėtų prisitaikyti prie besikeičiančio darbo pasaulio, yra didelis iššūkis“. Svarbu pažymėti, kad daugelis žemų įgūdžių turinčių suaugusiųjų yra ne kas kita, o „žemos kvalifikacijos“: jie gali turėti žemą raštingumo ir skaičiavimo lygį, bet kartu turėti daug kitų vertingų įgūdžių, pavyzdžiui, gebėti vairuoti įvairias transporto priemones ar rūpintis klientais. Lygiai taip pat suaugusieji gali turėti žemą kvalifikacijos lygį, tačiau per daugelį metų darbo patirties gali būti įgiję įgūdžių, kurie prilygsta formalios kvalifikacijos įgūdžiams.

Dalyvavimas suaugusiųjų švietime ir mokyme padeda žmonėms susirasti ir išlaikyti darbą bei toliau tobulėti. Tačiau žemos kvalifikacijos suaugusieji suaugusiųjų mokymosi procese dalyvauja perpus rečiau nei aukštesnės kvalifikacijos suaugusieji. Remiantis PIAAC duomenimis, tik 20 proc. žemos kvalifikacijos suaugusiųjų dalyvauja su darbu susijusiame suaugusiųjų mokyme. Vidutinius ir aukštus įgūdžius turinčių suaugusiųjų dalyvavimas yra daug didesnis (atitinkamai 37 proc. ir 58 proc.). Viena iš pagrindinių šio dalyvavimo atotrūkio priežasčių yra ta, kad žemus įgūdžius turintiems suaugusiems sunkiau atpažinti savo mokymosi poreikius, todėl jie rečiau ieško mokymosi galimybių (Windisch, 2015). Remiantis 2016 m. suaugusiųjų švietimo apklausos (AES) duomenimis, 11,6 % žemos kvalifikacijos suaugusiųjų ieškojo mokymosi galimybių, palyginti su 35,5 % aukštos kvalifikacijos suaugusiųjų.

2 pav. Dalyvavimas ir nedalyvavimas mokymosi procese (Šaltinis: EBPO, 2019 m.)

„Žemų įgūdžių turintys suaugusieji gali atsидurti „žemų įgūdžių sąpaustuose“. Dauguma jų dirba žemesnės kvalifikacijos reikalaujantį darbą ir turi ribotas galimybes tobulėti, dažnai yra bedarbiai ir dažnai gali tikėtis ribotos mokymo grąžos, pavyzdžiui, didesnio darbo užmokesčio ar galybės dirbti geresnį darbą“ (OECD, 2017a; Burdett ir Smith, 2002).

Daugumoje EBPO šalių suaugusieji gali rinktis iš daugybės skirtingų mokymosi galimybių. Jos gali būti įvairios – nuo formalaus pagrindinio ir bendrojo išsilavinimo įgijimo programų, sertifikuotų trumpalaikių kursų,

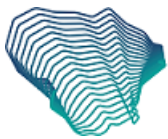
skirtų konkretiems įgūdžiams įgyti, iki neformaliojo mokymosi galimybių darbo vietoje. Egzistuoja daugybė skirtingų mokymo ir mokymosi paslaugų teikėjų ir metodų. Kiekvienam suaugusiajam, ypač turinčiam žemų įgūdžių, yra iššūkis orientuotis šiose pasiūlymų džiunglėse.

Žemų įgūdžių turintiems suaugusiesiems reikia padėti nustatyti mokymo poreikius ir suprasti, kokios rūšies mokymas jiems labiausiai tinka. Be to, jiems reikia patarimų, kaip įveikti visas kliūtis, trukdančias dalyvauti mokymuose, įskaitant ribotas lėšas, laiko stoką dėl šeiminių įsipareigojimų ir atstumą iki mokymų vietos. Tačiau tokios išsamios konsultavimo ir orientavimo paslaugos, skirtos būtent žemos kvalifikacijos suaugusiesiems, teikiamos retai.

EUROPA ir ŽKS

Toliau esančioje lentelėje pateiktos pasirinktos Europos programos, palyginti su kriterijais, kuriuos jos atitinka:

Country	Title	General criteria				Specific criteria			
		GC1	GC2	GC3	GC4	SC1	SC2	SC3	SC4
Good practices									
Austria	Initiative for adult education (<i>Erwachsenenbildung</i>)	X	X	X	X	X	X	X	
France	Personal training account (<i>Compte personnel de formation, CPF</i>)	X	X	X	X	X		X	X
Germany	On the job training programme (<i>Weiterbildung Geringqualifizierter und beschäftigter älterer Arbeitnehmer in Unternehmen - WeGebAU</i>)	X	X	X	X	X		X	X
Italy (Lombardia)	Unique labour endowment ⁽⁸⁾ (<i>Dote Unica Lavoro, DUL</i>)	X	X	X	X	X		X	X
Ireland	<i>Skillnet</i>	X	X	X	X	X		X	X
Netherlands	Language at work (<i>Taal op de werkvloer</i>)	X	X	X	X	X	X	X	
Norway	<i>SkillsPlus</i>	X	X	X	X	X	X	X	X
Portugal	New opportunities initiative (<i>Iniciativa Novas Oportunidades - NOI</i>)	X	X	X		X	X	X	X
Portugal	<i>Qualifica</i> programme	X	X	X		X		X	X
UK	<i>Union Learning Fund (ULF)</i>	X	X	X	X	X	X	X	
UK	Mid-life career review	X	X	X		X	X	X	

Promising practices

Austria	Labour foundations (<i>Arbeitsstiftungen</i>)	X	X	X	X	X	X
Spain	<i>Vives Emplea</i> : team empowerment for labour integration	X	X	X		X	X

NB: See Annex 1 for a description of each practice and sources.

Legend:

GC1: Effectiveness

GC2: Clarity

GC3: Consistency

GC4: Sustainability

SC1: A GP has established successful coordination, cooperation, support and improved communication between all organisations involved

SC2: A GP adopts sound and appropriate methodological and didactic approaches to stimulate and involve adults also through a supportive guidance system

SC3: A GP has a flexible structure able to be adapted to different needs of the target group

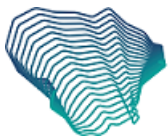
SC4: A GP ensures recognition of prior learning and validation of learning outcomes, whether from formal education or non-formal or informal learning

3 pav. Suaugusiųjų mokymasis: suaugusiųjų įgalinimas keliant ir keičiant kvalifikaciją
(Šaltinis: [Cedefop, 2020 m.](https://www.cedefop.europa.eu/files/3082_en.pdf) ir https://www.cedefop.europa.eu/files/3082_en.pdf)

Prancūzijos asmeninė mokymo sąskaita – tai individualizuota mokymosi finansavimo sistema, kuria gali naudotis visi ekonomiškai aktyvūs asmenys ir kuri gali būti visiškai perkeliama per visą asmens darbingą amžių – nuo patekimo į darbo rinką iki išėjimo į pensiją. Šiuo metu CPF yra vienintelis tarptautinio lygmens individualios mokymosi sąskaitos pavyzdys, kai asmenys laikui bėgant įgyja teisę į mokymą. (Šaltinis: [EBPO Socialinių reikalų, užimtumo ir migracijos darbo dokumentai](#)).

„Centrum Taal en Onderwijs“ (CT&O) atlikta 400 olandų kalbos L2 mokytojų apklausa rodo, kad mokytojai mano, jog mokiniai labai vertina IKT naudojimą, nors F2F olandų kalbos pamokose IKT vis dar nėra įprasta praktika Flandrijoje: 20,5 % mokytojų dažnai arba visada naudoja IKT pamokose; 30,8 % mokytojų niekada nenaudoja IKT, nes trūksta patalpų (60 %) ir laiko (61,8 %). Be to, 57,7 % mokytojų jaučiasi tarp nepakankamai ir pakankamai kompetentingų naudotis IRT. Šie skaičiai smarkiai kontrastuoja su mokytojų vertinimais, kad apie 80 % mokinių labai vertina IKT naudojimą. (Berben, Drijkoningen, Frijns, Houben ir Van Den Branden, 2012). Kitoje apklausoje, kurią atliko Vrije Universiteit Brussel (VUB) (DePryck, Zhu, Van Laer, Kupriyanova-Ashina, & Cools, 2013), daugiausia dėmesio skiriama olandų L2 besimokančiųjų patirčiai suaugusiųjų švietime. Rezultatai rodo, kad 41,9 % respondentų (CVO; dėmesys sutelktas į besimokančiuosius, turinčius aukštesnį mokymosi lygį) turi mišraus arba nuotolinio mokymosi patirties ir tokia pat dalis teikia pirmenybę mišriam mokymuisi. A1, A2 ir B1.33 daugiau nei 90 % respondentų teikia pirmenybę F2F mokymuisi. Šiek tiek daugiau nei kas ketvirtas studentas nesidomi mišriu mokymusi; 40 proc. studentų jis būtų įdomus, jei galėtų mokytis vietoje, OLC (atvirajame mokymosi centre), kur jiems būtų teikiamos konsultacijos, o 31 % studentų domina mokymasis internetu namuose. Pagrindinio ugdymo centrai (CBE; daugiausia dėmesio skiria mažai raštingiems besimokantiejiems) nedaro skirtumo tarp olandų kalbos ir kitų dalykų mokymosi. 62,3 % respondentų domisi galimybe dalį kursų mokytis internetu OLC, o apie 16 % domisi galimybe mokytis internetu namuose arba kalėjimo kameroje.“ (De Paepe et al. 2018).

„[...] Skaldymas (neseniai įvykęs technologinis proveržis naftos ir dujų pramonėje) gerokai padidino santykinę mažiau išsilavinusių vyrų darbo jėgos paklausą ir padidino vidurinę mokyklą paliekančių paauglių vyrų skaičių tiek apskritai, tiek palyginti su moterimis. Apskaičiuota, kad jei nebūtų hidraulinio skaldymo, 2011–2015 m. vidutinėje darbo rinkoje, kurioje yra skalūnų išteklių, paauglių vyrų iškritimo iš švietimo sistemos rodiklis

būtų buvęs 1 procentiniu punktu mažesnis, o tai reiškia, kad mokymosi mokykloje lankstumas darbo užmokesčio atžvilgiu yra mažesnis už istorinius įverčius.“ (Cascio ir Narayan, 2022).

„Vyresnio amžiaus žmonių gebėjimams suprasti ir kurti žiniasklaidos turinį, ypač kaip piliečiams, buvo skiriama mažiau dėmesio, nepaisant to, kad medijų raštingumo tyrėjai akcentuoja asmenų dalyvavimą visuomenėje (Hobbs, 2010; Livingstone ir kt., 2012) ir kūrybišką bei žaismingą medijų turinio kūrimą (pvz., Cannon ir kt., 2018). Interpretuojant naujausius tyrimus, kuriuose pabrėžiamas vyresnio amžiaus žmonių sveikatos ir skaitmeninių naujienų raštingumo trūkumas (Eronen et al., 2019; Guess et al., 2019), ši išvada aiškiai rodo žiniasklaidos raštingumo intervencijų tyrimų spragą.“ (Rasi, 2021).

„Daugeliui suaugusiųjų požiūrių į mokymąsi, nors ir vadinamų teorijomis, trūksta įrodymų, dėl kurių jie tapo teorijomis. Taigi išlieka šių teorijų ir jų vaidmens internetiniame mokyme empirinių įrodymų poreikis. Šių teorijų taikymo suaugusiems besimokantiems internetiniame mokyme palyginimas taip pat būtų naudingas nustatant įvairių mokymosi teorijų veiksmingumą skirtingose suaugusiųjų mokymosi situacijose.“ (Brieger et al., 2020).

„Suaugusieji yra verčiami visą gyvenimą mokytis ir įgyti technologinių įgūdžių bei laisvai naudotis informacinėmis ir ryšių technologijomis (IRT; Pasaulio bankas, 2003). Tokiomis aplinkybėmis vis daugiau suaugusiųjų grįžta mokytis, o tai taip pat reiškia, kad yra didesnė šios studentų populiacijos įvairovė (Hannah, 2017; Kasworm, 2003; Willans ir Seary, 2011).“ (Rogers-Shaw ir kt., 2018).

„Saar (2017) teoriškai išskyrė septynis suaugusiųjų mokymosi šalių tipus, kurie atitinka šalių tipologiją, pagrįstą kapitalizmo, gerovės valstybės režimų ir jų plėtinių atmainomis.“ (Boyadjieva et al. 2018)

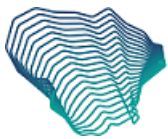
„Suaugusiųjų švietimo, kaip bendrojo gėrio, samprata ir vertinimas suteikia naują perspektyvą suprasti ir įvertinti, kaip suaugusiųjų švietimas plėtojamas skirtingose šalyse ir skirtingomis institucinėmis, socialinėmis, ekonominėmis ir kultūrinėmis sąlygomis.“ (Boyadjieva ir kt., 2018).

Skaitmeninių kompetencijų ir ŽKS sistemos

Remiantis UNESCO „[Skaitmeninių kompetencijų mokytojams, besimokantiems ir piliečiams sistemomis](#)“, susijusiomis su skaitmeninėmis žiniomis, įgūdžiais ir savybėmis, kurios laikomos neatsiejamomis nuo skaitmeninės „kompetencijos“, žemyno, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis parengtos įvairios skaitmeninių kompetencijų sistemos ir skaitmeninės strategijos. LAB-ADA ekspertų darbo grupė (EWG) išnagrinėjo daugelį iš šių daugiau nei 20 skaitmeninių sistemų ir daugiausia dėmesio skyrė šioms 7 sistemoms.

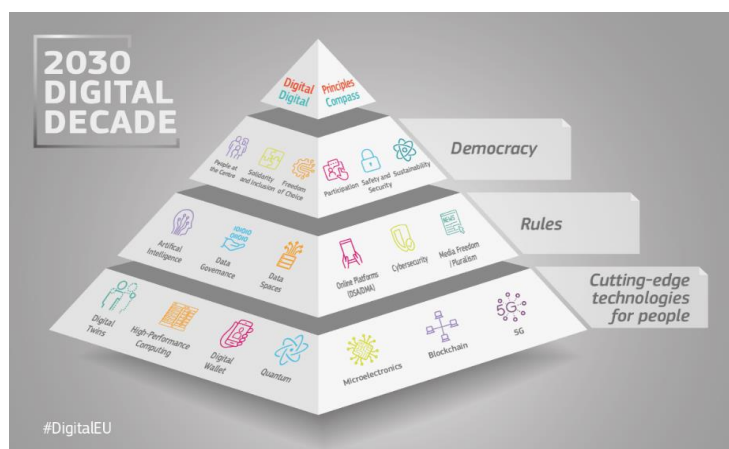
1. EBPO – [Švietimo ir įgūdžių ateitis 2030](#)
2. Pasaulio ekonomikos forumas – [Švietimas, įgūdžiai ir mokymasis](#)
3. Skaitmeninė žvalgyba (DQ): [Skaitmeninio raštingumo, skaitmeninių įgūdžių ir skaitmeninio pasirengimo pasaulinis standartas](#)

4 pav. DQ modelis, kuriame daugiausia dėmesio skiriama socialinių, emocinių ir kognityvinių gebėjimų rinkiniui, padedančiam asmenims įveikti skaitmeninio gyvenimo iššūkius ir prisitaikyti prie jo reikalavimų

Europos skaitmeninis dešimtmetis (2030 m.) – tai išsami sistema, kuria remiasi visi su skaitmeninėmis technologijomis susiję veiksmai. Skaitmeninio dešimtmečio tikslas – užtikrinti, kad visi technologijų ir inovacijų aspektai būtų naudingi žmonėms. Pagrindinį požiūrį „Visapusiškai ugdyti skaitmeninę kompetenciją“ šiuo metu išreiškia Europos skaitmeninių kompetencijų sistema („DigComp“), kuri įgyvendinta kaip orientacinė priemonė pedagogams, taip pat savarankiškam mokymuisi. Pedagogų kvalifikacijos kėlimui padeda Europos pedagogų skaitmeninių kompetencijų sistema („DigCompEdu“). Atsižvelgdama į kompetencijų sistemų ir priemonių paklausą, Europos Komisija pradėjo kurti naujas verslumo bendrąsias kompetencijas remiančias sistemas („EntreComp“), o neseniai – asmeninių, socialinių ir mokymosi mokyti bendrųjų kompetencijų sistemą („LifEComp“), taip pat „GreenComp“ – tvarumo kompetencijų pamatinę sistemą.

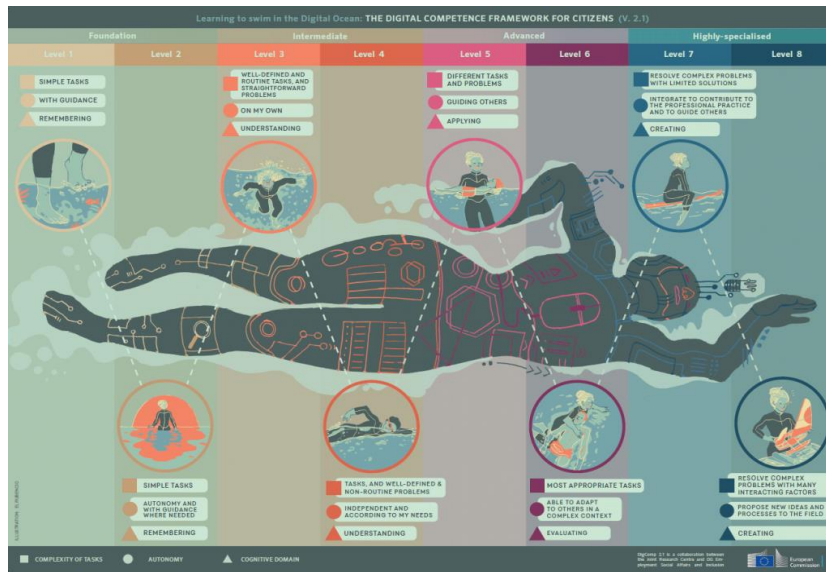
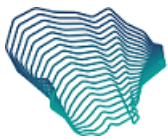

5 pav. ES į žmogų orientuota tvari skaitmeninės visuomenės vizija

Toliau pateikiami ES skaitmeninių kompetencijų sistemų pavyzdžiai, kuriuos LAB-ADA darbo grupė gali susieti su SLA:

4. „DigComp“: joint-research-centre.ec.europa.eu/digcomp_en
5. „DigCompEdu“: ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu joint-research-centre.ec.europa.eu/digcomp_en
6. „EntreComp“: ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1317
7. „LifeComp“: joint-research-centre.ec.europa.eu/lifecomp_enpublications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC120911

6 pav. „DigComp“ koncepcinis atskaitos modelis ir „DigComp“ sistema 2.2 (Šaltinis: DigComp 2010–2022)

Partnerių šalys ir ŽKS

Lietuva

Remiantis UNESCO¹, „Lietuvos suaugusiųjų švietimo ir informavimo centras yra valstybinė įstaiga, veikianti prie Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos. Centrą ministerija įsteigė kaip vieną iš pagrindinių institucijų, padedančių koordinuoti ir įgyvendinti nacionalinės Mokymosi visą gyvenimą strategijos priemonės. Misija – užtikrinti, kad visuomenė turėtų daugiau galimybių dalyvauti tęstiniame mokymesi, teikiant pagalbą besimokantiems suaugusiesiems“. Pagrindiniai politikos klausimai – „teikti suaugusiesiems pagalbą su tęstiniu mokymusi susijusioje švietimo srityje, kaupti duomenis ir nuolat atnaujinti duomenų bazes apie tęstinio mokymosi galimybes, šias paslaugas teikiančias institucijas ir programas, taip pat skleisti aktualią informaciją šiais klausimais plačiai visuomenei, tirti ir analizuoti tęstinio mokymosi būklę ir poreikius šalyje, rengti ir įgyvendinti projektus, susijusius su suaugusiųjų švietimo galimybių plėtra, dalyvauti rengiant norminių teisės aktų projektus, susijusius su mokymosi visą gyvenimą sistema, rengti metodinę, mokymo ir mokymosi medžiagą, organizuoti jos leidybinę veiklą. Nacionalinių strategijų įgyvendinimas“.

Lietuvoje surengta nacionalinė neformaliojo švietimo kampanija „Senjorų dienos internete“, kurios metu interneto seminarų dalyviai, įvairių sričių ekspertai ir žinomos Lietuvos asmenybės dalijasi žiniomis ir patirtimi apie interneto ir technologijų naudą įvairiose srityse. Po transliacijų dalyviai gali praktiškai pritaikyti įgytas žinias atlikdami įvairias užduotis. Šios iniciatyvos tikslas – sudominti ir paskatinti Lietuvos senjorus naudotis šiuolaikinėmis išmaniosiomis technologijomis, e. paslaugomis, kritiškai vertinti informaciją, tobulinti skaitmeninius įgūdžius.

Italija

Italijoje suaugusiųjų švietimą skatina 2012 m. spalio 29 d. Prezidento dekretu Nr. 263 įsteigti provincijų suaugusiųjų švietimo centrai (CPIA). Provincijų suaugusiųjų švietimo centrai (CPIA) yra vienas iš Italijos švietimo sistemos pagrindų. Visą gyvenimą trunkantis švietimas, mokymasis visą gyvenimą, negali ir neturi būti apibrėžiamas kaip priedas, bet turi būti būtinas gebėjimo gyventi ir dirbti papildymas. Mokymasis nesibaigia

¹ <https://uil.unesco.org/partner/lifelong-learning/lithuanian-centre-adult-education-and-information-lcae>

LIBA
LIETUVOS IMITACINIŲ
BENDROVIŲ ASOCIACIJA

sulaukus aštuoniolikos metų, bet tęsiasi visą gyvenimą. Pastarieji dveji metai (2020–2022 m.) mus išmokė technologijų svarbos, jų galios ir esminio vaidmens kuriant bendruomenę. Tiesiogiai kreipdamiesi į suaugusiuosius, CPIA ateinančiais metais bus kviečiami atlikti pagrindinio skaitmeninių kompetencijų ugdymo ašies vaidmenį. CPIA kasdien įrodo, kad jie yra demokratijos sergėtojai, užtikrinantys, kad žmonės turėtų įgūdžių, kurių jiems reikia, kad galėtų dalyvauti pilietiniame gyvenime, taip pat ir gebėdami įgyti naujų žinių.

CPIA yra savarankiška švietimo įstaiga, turinti savo personalą ir specifinę mokymo ir organizacinę struktūrą. CPIA yra suskirstytos į „teritorinius paslaugų tinklus“, kurių struktūra yra trijų lygių: A lygis: administracinis padalinys; B lygis: mokymo padalinys; C lygis: mokymosi padalinys. Administraciniu požiūriu CPIA yra suskirstyta į centrinę vietą ir pirmojo lygio paslaugų teikimo vietas (asocijuotas vietas), kuriose įgyvendinamos pirmojo lygio, raštingumo ir italų kalbos mokymosi programos. Šiuos pirmojo lygio pristatymo punktus nustato regionai. Organizaciniu-didaktiniu požiūriu CPIA reiškia antrojo lygio mokyklų institucijas, kurios teikia antrojo lygio suaugusiųjų švietimo kursas. Šie antrojo lygmens mokymo centrai yra „susieti“ su regionų nustatytais antrojo lygmens vidurinių mokyklų įstaigomis (veiklos vietomis). CPIA gali išplėsti mokymo pasiūlą, sudarydama sutartis su vietos valdžios institucijomis ir kitais viešaisiais ir privačiais subjektais, visų pirma su regionų akredituotomis mokymo įstaigomis. Tai iniciatyvos, kuriomis siekiama didinti pilietiškumo įgūdžius, taigi ir gyventojų įsidarbinimo galimybes. CPIA Italijoje yra 130. Mokinių skaičius: 2017–2018: 178 tūkst.; 2018–2019: 176 tūkst.; 2019–2020: 154 tūkst.

Iki 2012 m. reorganizacijos suaugusiųjų pradinis ir vidurinis ugdymas buvo vykdomas nuolatiniuose teritoriniuose centruose (CTP), o vidurinis ugdymas buvo teikiamas vakariniuose kursuose, organizuojamuose vidurinėse mokyklose. Reorganizacija buvo siekiama suteikti suaugusiųjų švietimo sistemai organiškumo ir vientisumo bei išspręsti kai kurias kritines problemas, įskaitant nelanksčią sistemą ir kursų organizavimą, kurių patalpos buvo pernelyg panašios į rytinių kursų patalpas; administracinio, švietimo ir organizacinio įstaigų savarankiškumo stoką; integruotos nuotolinio mokymosi sistemos nebuvimą; organiškos kreditų ir sertifikatų sistemos nebuvimą. Pagrindiniai pertvarkos elementai buvo šie: silpnų naudotojų išsilavinimo lygio kėlimas, pirmenybę teikiant keliams, kuriais siekiama įgyti kvalifikaciją, įskaitant privalomojo išsilavinimo įgijimą, ir užsieniečių italų kalbos žinioms, švietimo pasiūlos tapatumo stiprinimas, jos tvarumas trumpesniais nei įprasta keliais ir žmonių suartinimas, pasitelkiant tinklus ir organiškos sistemos, skirtos jau turimiems įgūdžiams ir mokymuisi tobulinti, sukūrimas.

2018 m. sausio 8 d. tarpžinybiniu (Darbo ir Švietimo ministerijų) dekretu nustatyta Nacionalinė kvalifikacijų sąranga (NKS), kuri yra Nacionalinės kompetencijų sertifikavimo sistemos kvalifikacijų aprašymo ir klasifikavimo priemonė. NKS yra nacionalinė priemonė, skirta Italijos kvalifikacijoms susieti su Europos kvalifikacijų sąranga, kurios funkcija – susieti Italijos kvalifikacijų sistemą su kitų Europos šalių sistemomis. NKS taip pat siekiama koordinuoti ir stiprinti įvairias sistemas, kurios prisideda prie viešosios mokymosi visą gyvenimą pasiūlos ir paslaugų, skirtų įgūdžiams (įgytiems formalioje, neformalioje ir savaiminėje veikloje) nustatyti, patvirtinti ir sertifikuoti. Be to, NKS stiprina individualų mokymo susitarimą, kuris yra pagrindinis suaugusiųjų švietimo elementas (priemonė, kuria siekiama skatinti nacionalinę mokymosi visą gyvenimą politiką, stiprinančią mokymąsi pradedant nuo individualios besimokančiojo istorijos rekonstrukcijos ir pritaikant tą mokymosi kelią prie jos). Prie mokymo sutarties pridedamas individualaus mokymo kurso kreditų pripažinimo pažymėjimas.

Šiaurės Makedonijos Respublika

Šiaurės Makedonijos Respublikos vyriausybė įsteigė nacionalinę viešąją įstaigą – Suaugusiųjų švietimo centrą. Centro misija – skatinti funkcionalią, modernią ir ES reikalavimus atitinkančią suaugusiųjų švietimo sistemą mokymosi visą gyvenimą kontekste, suteikiančią aukštos kokybės mokymosi ir kvalifikacijos įgijimo galimybes, kad būtų patenkinti visų gyventojų poreikiai, padidintos įsidarbinimo ir verslumo galimybės, tenkinami darbo rinkos poreikiai ir prisidedama prie ekonominio, socialinio ir asmeninio vystymosi. Pagrindiniai

LIBA
LIETUVOS IMITACINIŲ
BENDROVIŲ ASOCIACIJA

šios institucijos tikslai – prisidėti prie Šiaurės Makedonijos socialinių ir ekonominių poreikių tenkinimo, tenkinti darbo rinkos poreikius ir padėti asmenims individualiai tobulėti.

Pagrindinės institucijos pareigos – derinti ir integruoti visuomenės ir socialinių partnerių interesus Šiaurės Makedonijos Respublikos suaugusiųjų švietimo srityje ir koordinuoti bendradarbiavimą su tarptautinėmis institucijomis ir organizacijomis suaugusiųjų švietimo ir mokymosi visą gyvenimą srityje. Institucija taip pat užtikrina suaugusiųjų švietimo kokybės sistemą pagal Europos standartus ir praktiką, taikydama standartus ir kriterijus, kurie užtikrins kokybišką suaugusiųjų formalųjį ir neformalųjį švietimą, kokybiškos ir konkurencingos darbo jėgos gamybą darbo rinkoje remiant socialinę partnerystę.

Suaugusiųjų švietimo centras yra atsakingas už specialiųjų suaugusiųjų švietimo programų (neformaliojo suaugusiųjų švietimo programų), skirtų neformaliojo suaugusiųjų švietimo kokybei gerinti, tikrinimą. Nuo 2010 m. Suaugusiųjų švietimo centras įgyvendina valstybinę vidurinio profesinio mokymo programą suaugusiesiems, įgijusiems tik pagrindinį išsilavinimą, nacionaliniu lygmeniu. Be to, Suaugusiųjų švietimo centras vykdo įvairių suaugusiųjų švietimo skatinimo veiklą. Viena iš svarbiausių apraiškų – Mokymosi visą gyvenimą dienos, kurias centras kasmet organizuoja bendradarbiaudamas su DVV tarptautiniu biuru Šiaurės Makedonijoje.

„Patarėjai tvarumo klausimais“ – tai „Eco Logic“ parengta profesinio mokymo programa, kurią patikrino Suaugusiųjų švietimo centras ir kuri iš pradžių buvo pradėta įgyvendinti kaip ES projekto „Įtraukios darbo rinkos siekiant tvarios bendruomenės plėtros“ dalis. Programą sudaro 12 modulių, pagal kuriuos besimokantieji įgyja kompetencijų ir įgūdžių, reikalingų teikiant konsultavimo ir patarimų paslaugas įmonėms, namų ūkiams ir privatiems asmenims. Ši programa apima teorinę ir praktinę dalį per 245 valandas, iš kurių 72 valandos skirtos teorijai, 140 valandų – praktinei daliai (darbui su atvejo analize) viešojoje įstaigoje, mažoje, vidutinėje ar didelėje įmonėje arba namų ūkyje, o 33 valandos – vertinimui, įskaitant kontrolinius testus, diskusijas ir galutinę atvejo analizės pristatymą. Patikrintas kursas yra modulinis ir susideda iš 12 modulių (Įvadas į darnų vystymąsi, Pasaulinės ekonomikos tendencijos, Darnaus vystymosi strategijos mikro- ir makrolygmeniu, Ekologijos politika, Ekologinės inovacijos darniam vystymuisi, Darnaus vystymosi stebėsenos ir matavimo rodikliai, Išteklius taupanti ir švaresnė gamyba, Ekologinis projektavimas, Darnaus vystymosi metodikos, Darnaus vystymosi organizavimo ir įgyvendinimo priemonės, Darnaus vystymasis namuose ir atvejo analizė – konkretaus subjekto darnaus vystymosi analizė).

Graikija

EBPO tyrimo (2015 m.) duomenimis, Graikijoje suaugusiųjų, kurių raštingumo ir skaičiavimo įgūdžiai yra aukščiausio lygio, dalis yra gerokai mažesnė už EBPO vidurkį, o suaugusiųjų, kurių raštingumo ir skaičiavimo įgūdžiai prasti, dalis yra gerokai didesnė už vidurkį. EBPO tyrime pabrėžiama, kad didelė švietimo plėtra nepadidino raštingumo per kartų kartas ir kad užsienyje gimusių, gimtąja kalba kalbančių suaugusiųjų raštingumo rezultatai yra šiek tiek aukštesni nei gimtojoje šalyje gimusių, gimtąja kalba kalbančių suaugusiųjų. Graikijoje didesnė nei vidutinė suaugusiųjų dalis turi prastų raštingumo ir skaičiavimo įgūdžių, o prasti įgūdžiai ypač paplitę tarp 55–65 metų amžiaus žmonių. Be to, didesnė dalis suaugusiųjų Graikijoje (palyginti su OECD vidurkiu) nurodė, kad neturi jokios patirties su kompiuteriu. Galiausiai Graikijoje „tikimybei įsidarbinti ir gauti didesnį darbo užmokestį didžiausią įtaką daro ne įgūdžiai, o išsilavinimo lygis“.

Konkrečiai, „tik maždaug vienas iš 20 suaugusiųjų Graikijoje pasiekia aukščiausią raštingumo lygį (4 arba 5 lygį), palyginti su maždaug vienu iš 10 suaugusiųjų (10,6 %) EBPO šalių, dalyvavusių tyrime, vidurkiu“, ir pabrėžiama, kad maždaug vienas iš keturių suaugusiųjų (26,0 %) pasiekia 3 raštingumo lygį, t. y. mažiau nei EBPO vidurkis (35,4 %). Be to, „tik 2,5 proc. suaugusiųjų Graikijoje pasiekia 3 lygį, t. y. aukščiausią gebėjimų lygį, sprendžiant problemas aplinkoje, kurioje gausu technologijų“. Tai ketvirtas mažiausias procentas tarp visų EBPO dalyvaujančių šalių ir gerokai mažesnis už EBPO vidurkį (5,4 %). „Priešingai nei kitose šalyse, 25–34 metų Graikijos gyventojai raštingumo srityje pasiekia tokius pat gerus rezultatus kaip ir 55–65 metų asmenys“ ir

LIBA
LIETUVOS IMITACINIŲ
BENDROVIŲ ASOCIACIJA

„Graikija yra viena iš nedaugelio šalių, kuriose moterys raštingumo srityje lenkia vyrus“. Svarbu paminėti, kad „Graikijos darbuotojai savo skaičiavimo ir problemų sprendimo įgūdžius darbe naudoja taip pat dažnai, kaip ir vidutiniškai EBPO šalyse, tačiau už šių įgūdžių išmanymą nėra taip gerai atlyginama ir nemokamas didesnis darbo užmokestis kaip kitose EBPO šalyse“.

Graikijoje Nacionalinė skaitmeninių įgūdžių akademija, Skaitmeninio valdymo ministerijos iniciatyva, kuria siekiama kurti ir kaupti mokomąjį turinį, sukūrė internetinę platformą, kuria galima naudotis nuo 2021 m. gegužės mėn. Programa apima kursus mokytojams, verslininkams ir įmonių vadovams, ryšių tinklų ir kibernetinio saugumo kursus, naujausių technologijų kursus, programinės įrangos projektavimo ir kūrimo kursus bei ūkininkus ir žemės ūkio įmones. Kursus taip pat siūlo pripažintą akademinį ir švietimo prestižą turinčios organizacijos, pavyzdžiui, Graikijos akademinės institucijos, gerai žinomos tarptautinės bendrovės, bankų įstaigos, telekomunikacijų paslaugų teikėjai ir skaitmeninio švietimo organizacijos.

Nacionalinė skaitmeninių įgūdžių akademija siekia aktyviai veikti skaitmeninio raštingumo srityje ir nuolat turtinti piliečiams skirtą mokymo turinį. Ji rengia daugiau kaip 290 pagrindinio ir pažengusiųjų lygio kursų, kurie atitinka daugiau kaip 1 800 mokymo valandų. Kursai suskirstyti į šias šešias temines kategorijas:

- Bendravimas ir bendradarbiavimas: Šioje kategorijoje galima rinktis kursus, susijusius su komunikacijos programomis, darbu namuose, mobiliaisiais įrenginiais ir socialiniais tinklais.
- Internetas: Šios kategorijos kursų turinys, be kita ko, apima asmens duomenų apsaugos ir saugaus naršymo internete sritis.
- Kasdieniai įrankiai: Šios kategorijos mokomasis turinys yra susijęs su kompiuterių naudojimo ir biuro programų sritimis.
- Skaitmeninis verslumas: Šios kategorijos kursai skirti tiems, kurie nori gilinti savo žinias apie skaitmeninę rinkodarą ir šiuolaikinio verslo kontekstą.
- Kompiuterių mokslai: Šios kategorijos lankytojai gali rinktis duomenų bazių, programavimo kalbų, kibernetinio saugumo, IRT ir švietimo, ryšių tinklų ir kt. kursus.
- Naujausios technologijos: Šios kategorijos mokymo turinys yra susijęs su dirbtinio intelekto, debesų kompiuterijos ir kt. sritimis.

Galiausiai, naudotojo navigacija platformoje yra paprasta ir patogi. Mokomoji medžiaga yra laisvai prieinama visiems, be sudėtingų registracijos procedūrų, o kiekvienas naudotojas gali pasirinkti jo interesus ir žinių lygį atitinkantį kursą, jį lankyti ir baigti kada panorėjęs.

LIBA
LIETUVOS IMITACINIŲ
BENDROVIŲ ASOCIACIJA

© LAB-ADA projekto partnerystė, 2023 m.

2021-1-LT01-KA220-ADU-000033776

LAB-ADA
LAB for Adults non-formal Digital Awareness

**Co-funded by
the European Union**

Ši licencija leidžia kitiems nekomerciniais tikslais perdaryti, pritaikyti ir kurti pagal šį kūrinį, jei jie nurodo mus ir suteikia licenciją savo naujiems kūriniams tokiomis pačiomis sąlygomis.

<https://creativecommons.org/licenses/?lang=en>

Autoriai

Baciulytė Rima

Economou Despina

Filippi Maria

Ignatonis Marius

Kotsani Natalia

Kotsanis Yannis

Lozanovska Mia

Negro Antonio

Neshkoski Nikola

Pastorino Smaldone Villani Francesca

Smaldone Villani Carlo

Tosi Barbara